

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1586/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Малиновић, адвокат из ..., против тужене Установа студентског стандарда – Студентски центар у Новом Саду, чији је пуномоћник Гордана Ковачевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3722/22 од 19.01.2023. године, у седници која је одржана дана 17.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3722/22 од 19.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2001/21 од 02.06.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати укупно износ од 95.861,75 динара, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачно опредељеног месечног износа до исплате, све ближе опредељено у том ставу. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име накнаде регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати укупан износ од 83.692,23 динара, са законском затезном каматом од доспелости сваког тог износа до исплате, све ближе опредељено у том ставу. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име накнаде трошкова парничних трошкова исплати износ од 68.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, тужилца је ослобођена обавезе плаћања трошкова судски такси.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 3722/22 од 19.01.2023. године, ставом првим изреке, усвојио жалбу тужене и преиначио пресуду Основног суда у Новом

Саду П1 2001/21 од 02.06.2022. године и одбио тужбени захтев за обавезивање тужене да тужили за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 95.861,75 динара са законском затезном каматом на сваки појединачно одређени износ, до исплате и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора укупан износ од 83.692,23 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачно износ од доспелости тог износа до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 68.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 95.391,00 динар.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) у вези са чланом 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и нашао да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује одређено на друге битне повреде одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у утуженом периоду била у радном односу код тужене. До краја септембра 2020. године, обављала је послове на радном месту ... – ... са коефицијентом за обрачун плате од 6,83, а од октобра 2020. године на радном месту ... – ... са коефицијетом за обрачун плате од 7,27. У утуженом периоду тужена је тужили обрачунавала и исплаћивала плату тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила са коефицијентом радног места. Пошто је основна плата тужиле била нижа од минималне зараде, тужена је вршила доплату до висине минималне зараде. На обрачунским литама плате тужиле предметне накнаде трошкова нису исказаиване као посебна ставка. Висина потраживања тужиле утврђена је вештачењем од стране судског вештака економско – финансијске струке, а према критеријумима из важећг ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, односно ПКУ за делатност путне привреде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиле усвојио и тужену обавезао да јој исплати тражене накнаде у износима утврђеним вештачењем. По мишљењу првостепеног суда, у износу минималне зараде која је тужили исплаћивана у утуженом периоду, не могу бити садржане предметне накнаде, а пошто право на накнаду предметних трошкова на основу Закона о платама у државним органима и јавним службама није реализована конкретном исплатом, првостепени суд је закључио да је тужена дужна да тужили предметне накнаде исплати на основу одредбе члана 111. и 118. Закона о раду.

Другостепени суд је, усвајањем жалбе тужене, преиначио првостепену пресуду тако што је тужбене захтеве тужиле одбио налазећи да је Законом о платама у државним органима и јавним службама одређен начин утврђивања основице за плате, тако што је у одредби члана 4. став 2. тог закона, прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па та одредба посебног закона искључује примену норме и Закона о раду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС“, бр. 18/10... 10/19) у одредби члана 84. прописано је да установа стиче средства за обављање делатности, у складу са законом и статутом, из следећих извора: 1) из средстава која обезбеђује оснивач; 2) учешћем ученика, његовог родитеља или старатеља, односно студента у трошковима смештаја и исхране; 3) из донација, поклона и завештања; 4) обављањем друге делатности и пружањем услуга у складу са овим законом; 5) из других извора, у складу са законом.

Одредбом члана 85. став 1. тачка 2. тог закона прописано је установама ученичког и студентског стандарда које су обухваћене актом о мрежи установа из члана 25. тог закона обезбеђују се средства у буџету Републике Србије за зараде и друга припадајућа давања.

Законом о платама у државним органима и јавним службама прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Плату запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и коефицијента (утврђених актом Владе), додатака на плату прописаних тим законом (минути рад, прекоремени рад, теренски додатак, рад ноћу и у дане државних и верских празника) и обавезе коју запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Према одредби члана 4. став 1. тог закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове и рада и стручну спрему, а према ставу 2. коефицијент садржи додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебним колективним уговором за запослене у установама студентског стандарда („Службени гласник РС“, бр. 100/15 и „Службени гласник РС“, бр. 1/19... 92/20) прописано је да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.); уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на напред описан начин исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.). У оба колективна уговора на исти начин су одређени елементи за одређивање плата.

Законом о раду у одредби члана 105. став 3. прописано је да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачка 4. и 5, члана 18. став 1. тачка 1. – 4, члана 119, 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2.).

У конкретном случају, тужила је запослена у установи студентског стандарда, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговором за запослене у установама студентског стандарда није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора.

Из ових разлога, наводима ревизије тужиле неосновано се побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић